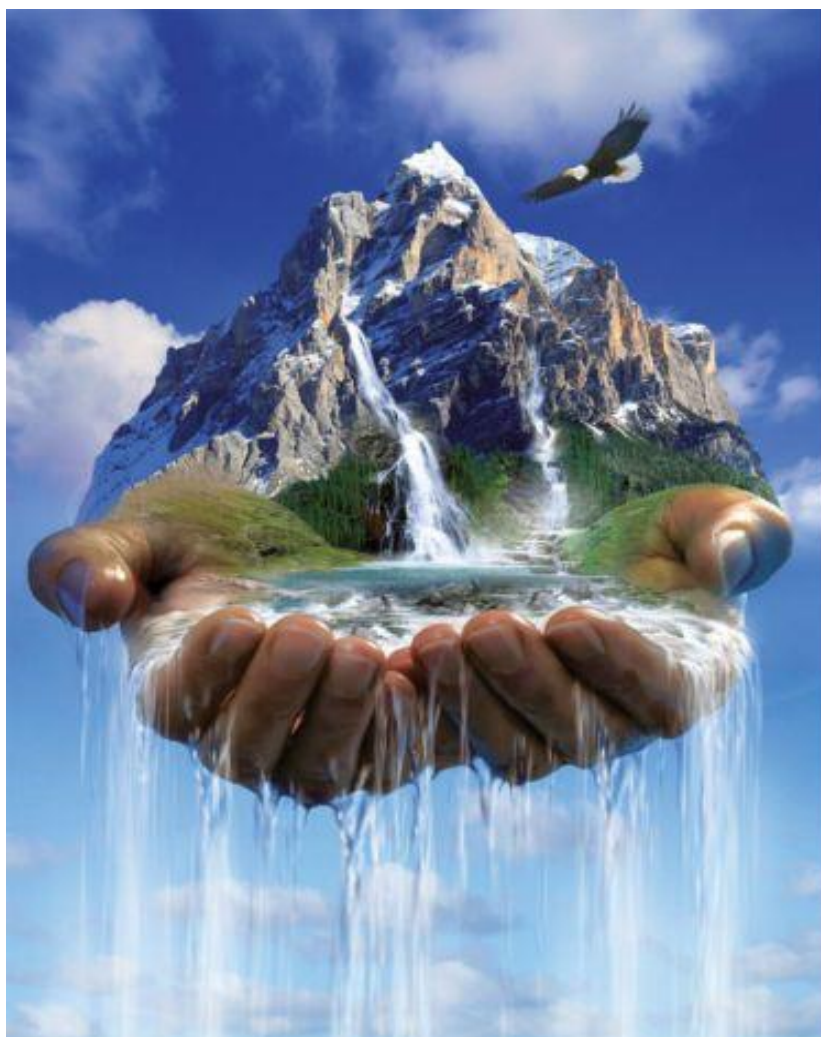

МІНІСТЕРСТВО ОХОРОНИ ЗДОРОВ'Я УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНА АКАДЕМІЯ МЕДИЧНИХ НАУК
УКРАЇНИ
НАЦІОНАЛЬНИЙ МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О. Богомольця
ІНСТИТУТ ГІГІЄНИ ТА ЕКОЛОГІЇ

ЕКОЛОГІЧНІ ТА ГІГІЄНІЧНІ ПРОБЛЕМИ
СФЕРИ ЖИТТЄДІЯЛЬНОСТІ ЛЮДИНИ

(ЗБІРКА МАТЕРІАЛІВ НАУКОВО-ПРАКТИЧНОЇ КОНФЕРЕНЦІЇ
З МІЖНАРОДНОЮ УЧАСТЮ)

19 березня 2025 р

м. Київ

УДК _613+574]:061.3

Головний редактор: Омельчук С.Т. член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор

Заступник головного редактора: Гринзовський А.М. д.мед.н., професор, Вавріневич О.П. д.мед.н., професор.

Технічний редактор: доцент кафедри гігієни та екології НМУ імені О.О. Богомольця к. мед. н., доцент Кондратюк М.В.

Редакційна колегія:

БАРДОВ В.Г. – член-кор. НАМН України, д.мед.н., професор;

ГАРКАВИЙ С.І. – д.мед.н., професор;

ГРУЗЄВА Т.С. – д.мед.н., професор;

ПЕТРУСЕВИЧ Т.В. – к.мед.н., доцент;

КОРШУН М.М. – д.мед.н., професор;

ШИРОБОКОВ В.П. – академік НАН та НАМН України, д.мед.н., професор;

ЯВОРОВСЬКИЙ О.П. – академік НАМН України, д.мед.н., професор.

Матеріали науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 19 березня 2025 р.) / за загальною редакцією член-кор. НАМН України, професора С.Т. Омельчука. – К., 2025. – 298 с.

У матеріалах науково-практичної конференції з міжнародною участю «Екологічні та гігієнічні проблеми сфери життєдіяльності людини» (Київ, 19 березня 2025 р.) відображено актуальні питання гігієни, екології та громадського здоров'я: вплив довкілля на здоров'я людини, профілактику й лікування захворювань, епідеміологічні виклики, безпеку харчових продуктів, умови праці та медичного забезпечення у воєнних умовах. Основний акцент – міждисциплінарні зв'язки екології й профілактичної медицини, що має на меті: гармонізувати науково-дослідну діяльність у межах «Єдиного здоров'я» з політиками ЄС, готувати фахівців і сприяти післявоєнному відновленню України.

УДК _613+574]:061.3

У разі повного або часткового використання матеріалів збірника посилання обов'язкове

Оргкомітет конференції вважав за доцільне залишити авторські тексти без змін

© НАЦІОНАЛЬНИЙ
МЕДИЧНИЙ УНІВЕРСИТЕТ
імені О.О.Богомольця

від 01 липня 1999 року № 29 «Державні санітарні правила та норми 2. Комунальна гігієна. 2.7. Грунт, очистка населених місць, побутові та промислові відходи, санітарна охорона ґрунту. «Гігієнічні вимоги щодо поводження з промисловими відходами та визначення їх класу небезпеки для здоров'я населення» ДСанПіН 2.2.7.029-99».

Розпорядженням Кабінету Міністрів України від 20 січня 2017 р. № 94-р Санітарні правила устроювання та зберігання полігонів для твердих побутових відходів визнані такими, що не застосовуються на території України.

Натепер відсутні акти санітарного законодавства у сфері поводження з промисловими та побутовими відходами, що унеможлиблює здійснення відповідного контролю.

Висновок: потребує термінового законодавчого врегулювання питання здійснення заходів нагляду (контролю) за дотриманням санітарного законодавства у сферах громадського здоров'я та санітарно-епідемічного благополуччя населення, а також розроблення санітарних регламентів.

ВПЛИВ КЛІМАТИЧНОГО ФАКТОРУ НА РЕПРОДУКТИВНЕ ЗДОРОВ'Я

Орличенко К.В.

Національний медичний університет імені О.О.Богомольця

Відповідно до рекомендацій Міжнародної конференції з питань народонаселення і розвитку (International Conference on Population and Development, Cairo, 1994), репродуктивне здоров'я визначається як стан повного фізичного, психічного та соціального благополуччя. Він характеризує здатність до:

- зачаття та народження дітей;
- можливість сексуальних стосунків без загрози захворювань, що передаються статевим шляхом (ЗПСШ);
- безпечної вагітності, пологів, виживання і здоров'я дитини;
- благополуччя матері;

- можливості планування наступних вагітностей, у тому числі попередження небажаної вагітності.

Однією з основних проблем репродуктивного здоров'я є поширеність чоловічого та жіночого безпліддя. Відповідно до звіту ВООЗ щодо оцінки поширеності безпліддя за 1990-2021 роки, кожна шоста людина в світі стикалась з проблемою безпліддя на певному етапі свого життя.

Згідно з даними Інституту показників і оцінки здоров'я (IHME, США) у 2021 році 2,9% (95% ВІ 1,5–5,1) жіночого населення світу або 110 млн жінок були безплідними. Сумарно 1,5% (95% ВІ 1,0–2,3) всіх чоловіків або близько 55 млн були безплідними з причин, які не пов'язані з іншими ГТХ хворобами. Значення показника тягаря хвороб DALY стосовно безпліддя у 2021 році зафіксовано на рівні 2,9 млн років.

В глобальному вимірі ситуація із поширеністю безпліддя зумовлює необхідність постійних наукових досліджень, вдосконалення технологій, значних асигнувань на відповідні медичні послуги та посилення профілактичних заходів.

Причини безпліддя є різноманітними, часто мають комплексний характер, можуть бути спільними для чоловічого та жіночого населення. Протягом останнього часу відмічається значне зростання рівня безпліддя серед чоловіків (30 % за період 1990-2021 роки). Однією із головних причин цього вважається зміна клімату, зумовлена підвищенням температур внаслідок викидів парникових газів. Кліматичні зміни призводять до забруднення повітря, хвиль спеки, зміни ландшафту, погіршення родючості земель, тощо. Небезпечні кліматичні явища в поєднанні з іншими факторами навколишнього середовища, стресом, запальними процесами, серцево-судинними та онкологічними захворюваннями, поведінковими факторами ризику, спричиняють порушення репродуктивної функції, призводячи до безпліддя.

Питання зміни клімату та відтворення населення мають ключове значення для майбутнього людства, тому для їх вирішення застосовуються комплексні підходи. Зокрема, Цілі сталого розвитку до 2030 року на глобальному та

національному рівні задля забезпечення кращого майбутнього та захисту планети, передбачають в змісті Цілі 3 «Міцне здоров'я» загальний доступ до послуг з охорони сексуального та репродуктивного здоров'я, включаючи послуги з планування сім'ї, інформування та просвіту, і урахування питань охорони репродуктивного здоров'я в національних стратегіях і програмах. Водночас, в змісті Цілі 13 «Боротьба зі зміною клімату» зазначено пом'якшення гостроти та послаблення наслідків зміни клімату, адаптації до них і раннього попередження.

ЄВРОПЕЙСЬКІ ПІДХОДИ У ФОРМУВАННІ ПРОФЕСІЙНИХ КОМПЕТЕНЦІЙ ФАХІВЦІВ ГРОМАДСЬКОГО ЗДОРОВ'Я В УКРАЇНІ

Остапчук Т.М., Бондаренко Д.А.

Національний медичний університет імені О.О. Богомольця

Угода про асоціацію між Україною та Європейським союзом (ратифікована 16 вересня 2014 року та чинна з 1 вересня 2017 року) направлена на співробітництво у сфері громадського здоров'я (ст. 426). Тобто, інтегруючись до європейського простору, Україні необхідно забезпечити відповідний європейському високий рівень професійної діяльності лікарів громадського здоров'я. Ці фахівці повинні мати такі знання, уміння, навички, професійні якості та психолого-педагогічні здібності, які б дозволяли їм самостійно знаходити правильні та обґрунтовані рішення в нестандартних ситуаціях.

Для виконання цього завдання, згідно до Закону України «Про систему громадського здоров'я», затвердженого Верховною Радою України № 2573- IX від 6 вересня 2022 року, однією із оперативних функцій в системі громадського здоров'я є її забезпечення достатньою кількістю кваліфікованих кадрів. Кваліфікація, у свою чергу, дозволяє особі виконувати певний вид роботи, тобто, здійснювати професійну діяльність. В Україні кваліфікацію особи визначає стандартизована сукупність здобутих нею компетентностей в результаті